

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตั้งแต่ฉบับแรกเป็นต้นมา ได้กำหนดรูปแบบของ รัฐสภาให้ประกอบด้วยสภาเดี่ยวบ้างและสองสภาบ้าง แต่อย่างไรก็ตามสภาสูงหรือวุฒิสภาของไทย ในอดีตล้วนแล้วแต่มาจากการแต่งตั้งทั้งสิ้น (ชนัน อนุমানราชชน และคณะ, 2543: 1) ทั้งนี้เพื่อเป็น หลักประกันเสถียรภาพของฝ่ายบริหารนั่นเอง สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลซึ่งเป็น คนกลุ่มเดียวกัน และมีอำนาจที่จำกัดจึงทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพค่อนข้างสูง สมาชิกวุฒิสภา เป็นเพียงพื้เลี้ยงที่ทำหน้าที่กลั่นกรองการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎร และเป็นผู้ค้ำจุนรัฐบาล ที่มีส่วนเสนอชื่อแต่งตั้งคนมากกว่าการกลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้องของกฎหมายหรือ การทำงานของนิติบัญญัติโดยรวม ทั้งนี้เพราะสมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ นักธุรกิจและนักวิชาการที่เกี่ยวพันพรรคการเมืองที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้น (จารุวรรณ ปฐมชนพงศ์, 2542: 1)

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” ได้กำหนดให้ระบบรัฐสภา (Parliamentary System) ประกอบด้วย สองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเช่นกัน แต่ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาแตกต่างจากอดีตที่ ผ่านมา กล่าวคือ เป็นวุฒิสภาที่มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งเช่นเดียวกับสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถือได้ว่าเป็น รัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทยที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปบทบาท อำนาจและหน้าที่ของวุฒิสภาต่างไปจากรัฐธรรมนูญฯ ฉบับก่อน ๆ ที่กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจ หน้าที่หลักในการกลั่นกรองร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร และมีหน้าที่ใน การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีในระดับที่ไม่รุนแรง แต่ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ร่างมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่หลักของวุฒิสภาเป็นดังสภาตรวจสอบ คือ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ให้ ความเห็นชอบเข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรที่ตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ รวมทั้งควบคุม การบริหารราชการแผ่นดินและการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งสำคัญอีกมากมาย ที่สำคัญ รัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนมีวาระใน

ขณะเดียวกันบทบาทและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจในการปกครองประเทศด้านนิติบัญญัติ มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยตรง ดังนั้นจึงจำเป็นที่ประชาชนต้องศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับรัฐสภา อำนาจหน้าที่และบทบาทของรัฐสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้รัฐสภามีบทบาทและอำนาจหน้าที่กว้างขวางมากกว่าที่เคยกำหนดในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ซึ่งอำนาจหน้าที่ที่กำหนดขึ้นใหม่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยตรงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะที่มีประสบการณ์ด้านการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยในประเด็น บทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริง และจากการความรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่และเปรียบเทียบบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริง และจากการรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริง และจากการความรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริง และจากการความรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.3.1 ทราบถึงบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริงและจากการความรู้ความเข้าใจของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาและเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจเลือกสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริงและจากการรับรู้ของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ และการเปรียบเทียบบทบาทของสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่ตามความเป็นจริงและจากการรับรู้ของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ได้แก่ พล.ต.อินทรัตน์ ยอดบางเตย พล.ต.อ.สวัสต์ อมรวีวัฒน์ นายอคม ตูลาติลก พล.ต.ต. สนาม คงเมือง และนายถาวร เกียรติไชยากร มีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี 2543 – 2548 และประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในปีพุทธศักราช 2549 จำนวน 200 คน

1.5 นิยามศัพท์ทั่วไป

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบในหน้าที่

สมาชิกวุฒิสภา หมายถึง วุฒิสภาที่ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาจากการเลือกตั้งของประชาชน การศึกษาครั้งนี้ หมายถึง วุฒิสมาชิกของจังหวัดเชียงใหม่ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวเชียงใหม่ในด้านการกลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้องของกฎหมายหรือการทำงานของนิติบัญญัติโดยรวม ซึ่งได้แก่ วุฒิสมาชิกที่มีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี 2543 – 2548 คือ พล.ต.อินทรัตน์ ยอดบางเตย พล.ต.อ.สวัสต์ อมรวีวัฒน์ นายอคม ตูลาติลก พล.ต.ต.สนาม คงเมือง และนายถาวร เกียรติไชยากร

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบในหน้าที่ที่
สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ให้ข้อมูล

บทบาทที่ประชาชนรับรู้ได้ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบใน
หน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่ประชาชนเป็นผู้ให้ข้อมูล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved